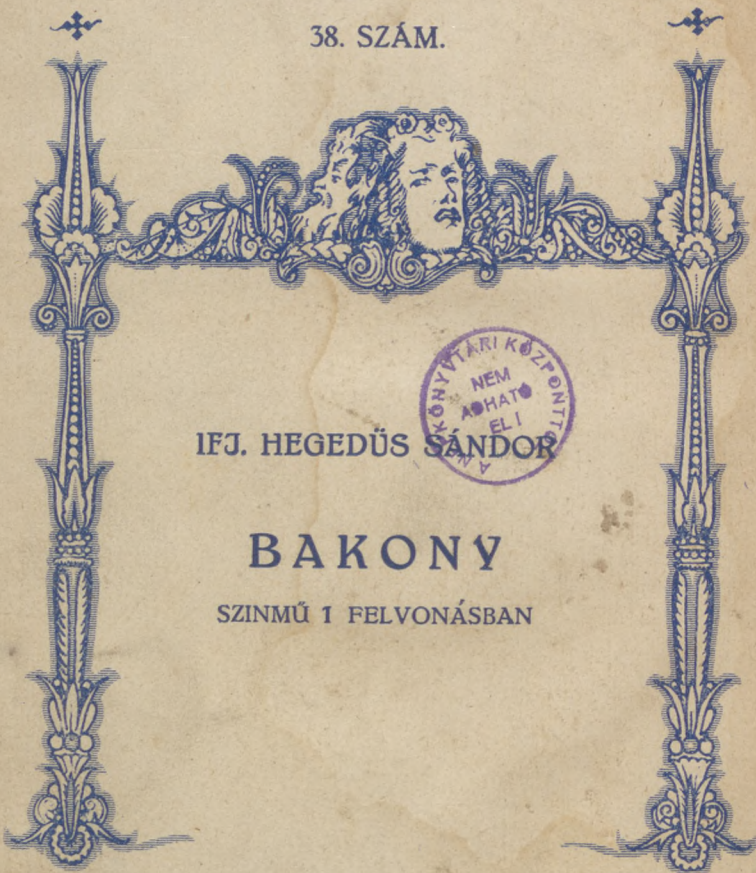

M
10.260/
198
OSZK

KEDVELŐK SZINHÁZA

38. SZÁM.

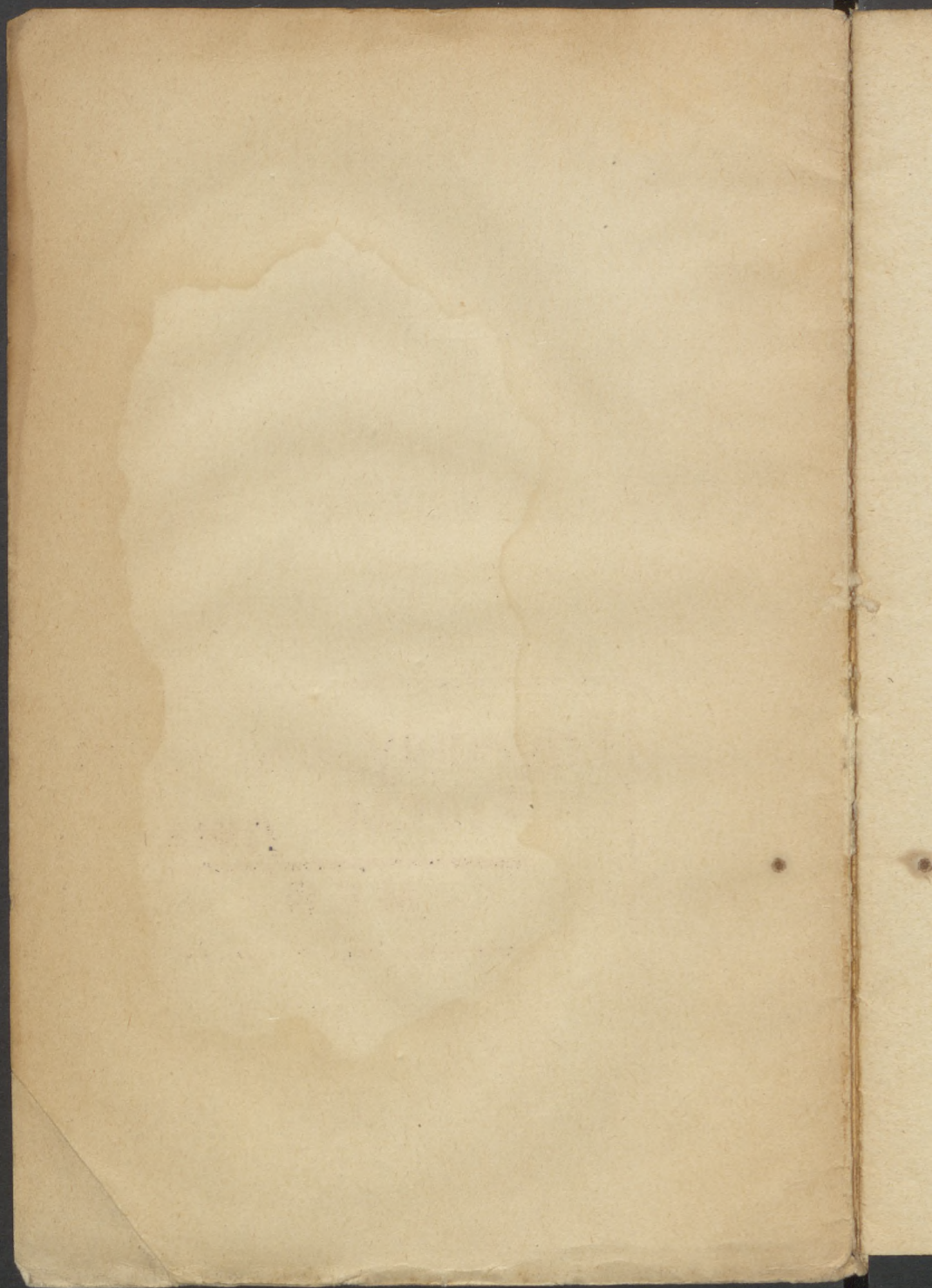
IFJ. HEGEDÜS SÁNDOR

BAKONY

SZINMŰ 1 FELVONÁSBAN

SINGER-ÉS-WOLFNER
IRODALMI INTÉZET RT. KIADÁSA
BUDAPEST.

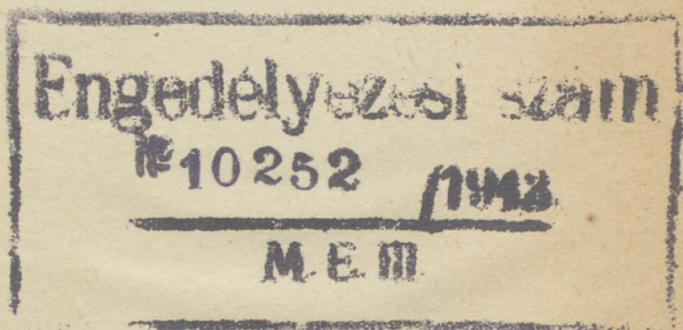
SZATHMÁRY.

IFJ. HEGEDÜS SÁNDOR

BAKONY

SZÍNMR 1 FELVONÁSBAN

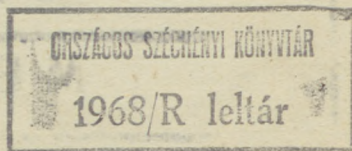

BUDAPEST
SINGER ÉS WOLFNER IRODALMI INTÉZET R.-T.
KIADÁSA

Fenntartunk minden jogot.

Az előadás jogát fenntartja a szerző. (Simmelweisstutca 14.)

Műkedvelők az előadás jogát a Magyar Szinpadi Szerzők Egyesülete (Budapest, VII., Miksa-u. 7.) útján szerezhetik meg.

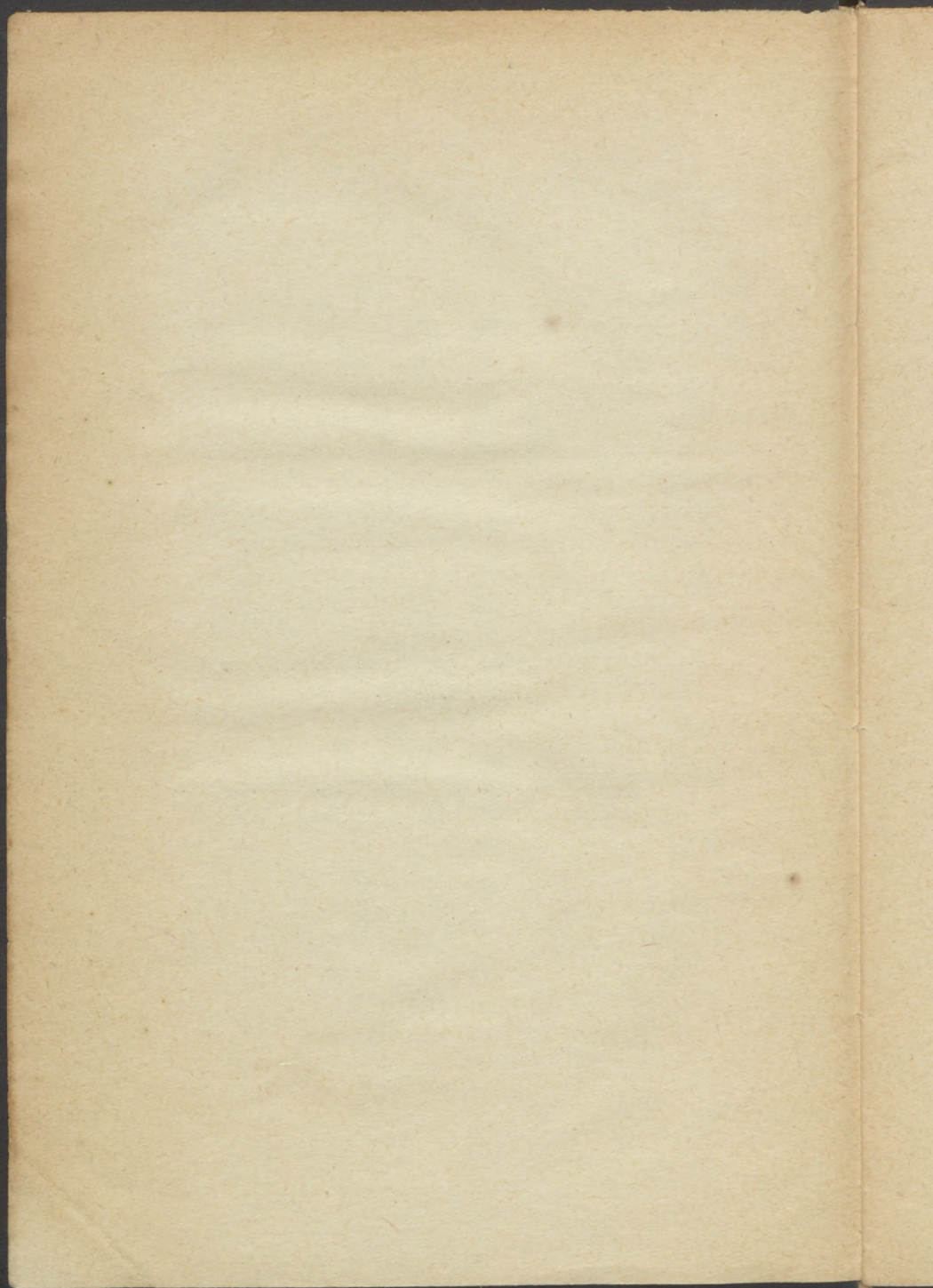
Radó Izor nyomdai műintézete, Budapest, VI., Hajósutca 25.

SZEMÉLYEK:

<i>A vén betyár.</i>	<i>Bartos Gyula</i>
<i>Első legátus</i>	<i>Abonyi Géza</i>
<i>Második legátus</i>	<i>Harasztos Gusztáv</i>
<i>Koresmáros</i>	<i>Bodnár Jenő</i>
<i>A felesége</i>	<i>Szabó Margit</i>
<i>Mukkany</i> } <i>betyárok</i>	<i>Cselényi József</i>
<i>Hájszás</i> }	<i>Losonczy</i>
<i>Füstös, cigány</i>	<i>Pethes Sándor</i>

*Történik a Bakonyban, egy utszéli csárdában,
1890. körül*

*Bemutató előadása a Nemzeti Színház Kamara Szin-
házában a fenti szereposztással.*

(Nyomorúságos korcsma belseje a Bakony közepén. A középső falban a sarkában félig álló ajtó, amely ferdén lóg, rajta fazár és fakilincs, jobbra a söntés, rozoga lécekkel elkülönítve, balra ablak hólyagpapírral betapasztva. Két hitvány asztal, körötte fapadok, búbos kályha, néhány rossz szék, kint hideg, szeles idő. A szobában rossz petroleum lámpa ég.)

1. JELENET.

(A korcsmáros — elnyűtt, fáradt ember, cammogva jár, megigazítja a petroleumlámpát, mely a mennyezetről alá lóg, kissé feljebb csavarja, mire világosabb lesz.)
(Az asszony — koravén parasztasszony, egykedvűen nézi, a söntéshez támaszkodva.)

Korcsmáros: Mit állsz itt és mit bámészkodol? Vigyázz inkább a tűzre, mert ha kialszik, még az a kis maradék lélek is beléd fagy mindjárt. Na — eredj!

(Összenéznek; az asszony nehézkesen a búbos kemencéhez megy és rőzsét rak a tűzre.) (Szélzúgás kívül.)

Korcsmáros: *(Pipára gyújt, morog, aztán kis szünet után.)* Másutt már kiült az ágakra a rügy, *(hallgat)* mert érzi a napsütést — *(hallgat)* de itt . . . *(kitörve.)* Nagy ostobaság volt idejönni, a Bakony legsűrűjébe csárdásnak!

Az asszony (*vállat von*).

Korcsmáros: Te akartad! Vagy nem te akartad?

Az asszony (*legyint a kezével*).

Korcsmáros: Szégyeltél velem a faluban élni. Hát így is jó! (*pipázgat és hallgat*). Amit én tettem, azt a becsületedért tettem . . . Nem azt mondja az Irás, hogy ne kívánd a más feleségét? Leütöttem azt a zsványt, aki megkívánta a feleségemet . . .

Az asszony (*visszamegy a söntésbe lehajtott fejjel, ott tesz-vesz*).

Korcsmáros: A tíz esztendő, amit kiszabtak rám, leültem becsülettel . . . Én rajtam már nem kereshetnek semmit . . . úgy érzem itt magamat, mintha most is börtönben ülnék.

(*Kint szélroham! Csönd, az asszony csörömpöl, a korcsmáros mozdulatlanul ül a padon, közel az ajtóhoz. Künn egyszerre mozgás, kutyaugatás, mindketten az ajtót nézik, feszült figyelemmel.*)

1. hang (*kívül*): Csiba te, nem takarodsz a fenébe!

2. hang (*kívül*): Ne rázd azt a botot, még ránk uszítod azt a derék komondort.

Korcsmáros (*az ablakhoz lép és kiszól*): Ki van odakünn?

1. hang (*kívül*): Vándor legátusok.

Korcsmáros: Többen vannak?

1. hang (*kívül*): Sokan — ketten.

2. hang (*Kívülről, az ugató kutyára szól*): Hordd el magad, ebadta!

Korcsmáros: Mi járatban vannak erre?

1. hang (*kívül*): Megmondjuk odabenn.

Korcsmáros (*kinyitja az ajtót*): Sajó — ne! (*Vége a kutyaugatásnak.*) Hát kerüljenek beljebb!

2. JELENET.

Előbbie. 1. 2. legátus.

(Egyszerű, elnyűtt fekete ruhában, köpennyel, kalappal, bottal, belépnek. A köpenyük alatt tarisznya. Jókedvűek, fiatalok, kedvesek.)

Első legátus *(a jókedvű)*: Jó estét, adjon Isten!

Második legátus *(kissé mogorvább)*: Jó estét!

Korcsmáros: Adj Isten! Hát csak tegyék le magukat.

Az asszony *(csendesén bólint. Aztán figyelmesen nézi őket a sötét ajtaja mögül)*.

Első legátus: Ha megengedi, idehúzódnánk a kemence mellé, mert az a cudar, hideg szél odakünn nagyon keresztül fújt rajtunk.

Második legátus: Husvét felé vagyunk és vacog az ember foga.

Korcsmáros: Hát csak tessék, ahová jól esik.

(A legátusok a jobb asztalnál leteszik a padon, a köpenyt, kalapot, botot, iszákot, aztán a túloldalon levő kemencéhez ülnek és melengetik magukat.) (Kint szél-roham.)

(Mialatt a kemencéhez ülnek és átmennek a színen, az egyik legátus odaszól a korcsmárosékhoz: „Köszönjük szépen!”)

Első legátus *(miután leültek, kezeit dörzsölve)*: Na látod! Nem megmondtam odakünn az erdőben, hogy még ma este melegedni fogunk?

Második legátus: De megmondtad!

Első legátus: És nem megmondtam a nagy fánál, hogy amilyen komisz volt a nappalunk, olyan kellemes lesz az éjszakánk?

Korcsmáros: Az éjszakájuk? *(Összenéz a feleségével.)* Nem tudom bizony, — maradhatnak-e itt éjszakára.

Második legátus: No látod! Ezt nem mondtad a nagyfánál! *(Feláll és a búbos kemencéhez megy.)*

Első legátus: Csak nem vet ki bennünket a sötét-ségbe — a hidegbe.

Korcsmáros: Hát hiszen igaz, — csakhogy hát mégis — nem lehet, hogy . . .

Második legátus: Igaz, se inge, se gallérja nem vagyunk . . .

Első legátus: Ugy-e csak ránk akart ijeszteni ezzel a kurta felmondással? Csakhogy mi nem vagyunk ám ijedősek.

Második legátus: Nem, — amíg idebenn ülhetünk a jó meleg tűznél.

Első legátus: Hiába néz ránk olyan sötét arccal gazd'uram. Már amikor beléptem ide, rögtön éreztem, hogy jó emberek közé kerültem. *(Kis szünet.)*

Korcsmáros *(feláll)*: Maguk legátusok?

Első legátus: Azok volnánk.

Korcsmáros: Aztán merről — hová?

Első legátus: Pápáról — Nagyvázsonyba, — az apostolok lovain. De már kidőltek a lovak.

Korcsmáros: Persze, persze. — De hát . . . én . . . izé . . . se kamrárt, se ágyat nem tudok adni maguknak.

Első legátus: Annál jobb, mert mi úgysem tudnánk fizetni.

Korcsmáros: Akkor meg . . .

Első legátus: Elhálunk mi itt a padon, párna sem kell a fejünk alá. És zokon ne vegye, ha nem kérünk

a borából sem, mert hát — ahogy mondtuk — (a zsebéhez nyúl) legátusok vagyunk.

Korcsmáros (összenéz a feleségével. Elgondolkozik, megsortyogatja pipáját, az asszony rakosgat a söntésben): Hát — Isten neki — nem bánom — maradjanak... Puha fekvés nem esik majd itt a padon.

Első legátus (Feláll, előre jön és int.): Szébbet álmodok én a fapadon, mint akár a hattyupihés ágyban, bár igazán azt sem tudom, hogy az milyen lehet . . . Köszönjük hozzánk való jóságát, áldja meg érte a jó Isten. (A padra ül és előveszi a tarisznnyát.)

Korcsmáros (Maga elé morog.): Már megáldott. (Kint szélzúgás.)

Az asszony (Elfordul és a könnyeit törli. A két legátus előveszi a tarisznnyát, kenyeret, szalonnát szednek elő, hozzálátanak az evéshez.)

Korcsmáros (rámordul az asszonyra): Asszony, mozogj!

Az asszony (Rözsét rak a tűzre. Tesz-vesz a szobában.)

Korcsmáros (Odatámaszkodik a söntés léckerítéséhez, pipál, de nem néz a legátusokra.): Hát milyen az élet a városban?

Első legátus: Mindennap egyforma.

Második legátus: Mindennap nehéz.

Első legátus: Az nem ujság. Azt itt is tudják.

Korcsmáros: Tudják . . . Hát . . . izé . . . emlegetik-e még Pántlikás Pistát?

Az asszony (összezördíti az edényeket ijedten és meghökkenne néz rájuk).

Korcsmáros: (Rámordul.) Hát neked mi bajod?

Első legátus: Pántlikás Pistát? Sohasem hallottam hírét, pedig már negyedik esztendeje járok erre felé.

Korcsmáros: Sohasem hallotta hírét Pántlikás Pistának? Hogy lehet az?

Második legátus: Lehetni lehet, mert én sem hallottam róla.

Korcsmáros: Pedig nagy híre volt—nagy híre...

Első legátus: Ami volt, az elmúlt. A feledés a legsűrűbb halotti takaró.

Korcsmáros (*Megkönnyebbülve*): Hát akkor ráborították a halotti takarót. Annál jobb neki.

Első legátus: De most már minket furkál ám, hogy ki volt az a Pántlikás Pista?

Korcsmáros: Kár pedig. Minek emelgessük a halotti takarót. (*Hirtelen összeszedve magát. Rákiált az asszonyra.*) Asszony, tégy egy kaneső bort az urak elé, nem látod, hogy már megvaesoráztak?

Első legátus: Inkább ne, — gazd'uram!

Korcsmáros: Értem, értem, — de nem pénzért adom.

Az asszony (*Egy üveg bort és két poharat tesz az asztalra*).

Korcsmáros (*A söntésbe megy, kihozza poharát, tölt a legátusoknak, tölt magának, rájuk emeli poharát*): Tessék! — Na az Isten éltesse az ifjú urakat.

Első legátus: Isten éltesse kendteket . . . (*kocintanak*).

Korcsmáros (*Leül a legátusok mellé*): No látod, anyjuk, elfelejtették Pántlikás Pistát. Ez a világ sorja.

Első legátus (*Leteszi az üres poharat*): Van más, akit annál többet emlegetnek. — Ordas Jóskát!

Korcsmáros (*Összenéz velük*): Az más. Pántlikás Pista is más. Ordas Jóska is más. Nem lehet a kettőt egy lélekzetre emlegetni.

Második legátus: Ordas Jóska is csak futóbetyár.

Korcsmáros (*Az asztalra üt*): Pántlikás Pista soha életében nem volt betyár.

Első legátus: Gazd'uram ezt bizonyára jobban tudja. Mi Pántlikás Pistának hírét se hallottuk. Ordas Jóska meg már a könyökünkön jön ki. (*Isznak*).

Második legátus: Nagyon jó bor ez. Nem is emlékszem, mikor ittam ilyen jó bort.

Első legátus: Nem is emlékszem, mikor ittam bort.

Korcsmáros: Asszony, még egy —

Első legátus (*Határozottan*): Nem. Köszönjük, elég volt. Jó volt, de elég volt . . . kora hajnalban indulnunk kell.

Korcsmáros (*Kiisszák boraikat*): Hát akkor — jó éjszakát.

1., 2. legátus: Jó éjszakát!

(Korcsmáros lecsavarja a lámpát, asszony elszedi a poharakat és kancsót a legátusok elől. Biccent a fejével, majd férjével a söntésen át elmegy.)

(Hold süt a szobába. A legátusok némán imádkoznak, majd elhelyezkednek a padokon. Egyszerre kutyaugatás).

Egy hang (*kívül*): Sajó! (*A kutyaugatás elhallgat. Megint csönd. Aztán zörgetnek kívül*).

Egy hang (*kivülről*): Hé, csapláros, csaplárosné!

Második legátus (*Már a kutya vakkantására fölriadt helyéről*): Ördög bújjék ebbe a dögbe! (*Mialatt az ablakot zörgetik odamegy társához és rázni kezdi*).

Első legátus: Mi az? Hát aludni se hagyod az embert?

Második legátus (*halkan*): Ugorj fel komám, baj van.

Első legátus: Micsoda baj?

Egy hang (*kívülről*): Hé, esapláros, mi lesz?

Második legátus: Pedzed már?

Első legátus (*álmosan*): Vendég?

(*Künt hangok, dörömbölés.*)

Második legátus: Aki mindjárt betöri az ablakot.

Első legátus: Szólni kéne a korcsmárosnak.

Korcsmáros (*kezében gyertya, megjelenik a sötétben. Csoszogva jön. A lámpát felsrőfolja. A gyertyát az asztalra teszi. A legátusokhoz*): Feküdjenek vissza és ne moccanjanak, ha kedves az életük.

Második legátus: Ezt jól megcsináltad.

Első legátus: Mi bajod eshetik? Elrabolják földi kincseidet?

Korcsmáros (*kint zörgetnek egyre*): Itt vagyok!

3. JELENET.

Előbbie. Betyár, Mukkany, majd Hajszás.

Betyár (*marcona alak, fekete ing, fekete gatyá, sarkantyus csizma. Kezében puská, fókó. Arca barázdas és barna. Beretvált áll, hosszú szürke bajusz. Őszülő haja válláig ér. Megáll az ajtóban*): Na, csak hogy előkerültél, öreg, már azt hittem, megsiketültél, vagy valami nyavalya esett beléd.

Korcsmáros: Adj Isten, Jóska bátyám. Nem remélhettem, hogy ma szerencsém lesz hozzád. Nem vertem oda könyökömet az ajtófélfához, de most örülök, hogy itt vagytok.

Mukkany (*félszemére vak*).

Hajszás (*biceg, belép*).

Mukkany: Adj Isten! Már azt hittem, nem akarsz beereszteni bennünket!

Hajzsás: Hogy leszünk vendéglátás irányában?

Korcsmáros: Ne féltsd te se a hasadat, se a gégedet.

Betyár (*rászól a cimboráira, dühösen, s a fokossal az asztalra csap*): Hajzsás, Mukkany, viseljétek magatokat tisztességesen . . . Nem szeretem az izgága embereket. (*A korcsmároshoz*): Még a vérükben érzik a hajzsát, azért olyan nyugtalanok.

Korcsmáros: Csak nem az új esendbiztos? (*Nagyon meg van ijedve.*)

Betyár: De éppen ő. Aki megfogadta, hogy elnyeri az ezer forintot, akit a fejemre tűztek. Még nem tudja, kivel van dolga. Majd megtanulja.

Hajzsás: De azért mégis melegünk lett tőle ebben a komisz hidegben.

Betyár: Ezek már azt hitték, hogy szűkebb helyen töltjük az éjszakát, — de hát — (*legyint a kezével*).

Korcsmáros: S ha mégis nyomodban van?

Betyár: Az ő fizetett spielije mind nekem dolgozik... (*Megpillantja a két legátust, rájuk mutat a fokossal*). Hát ezek itt kicsodák?

(*Mukkany és Hajzsás rögtön a vén Betyár mögé ugranak és nem barátságos tekintettel néznek a legátusokra*).

Betyár (*Keményen néz a korcsmárosra és csak a szemöldökével ismétli a kérdést*).

Korcsmáros (*Vállat vonva*): Legátusok . . . Koldusok.

Betyár (*A legátusokhoz*): Diákok?

1, 2. legátus (*bólintanak*).

Betyár (*Elfordúl tőlük, int két emberének és a nagy asztal köré telepednek*).

Korcsmáros (*A söntésből kinéző asszonyhoz*): Na! asszony! Szedd a lábod. Valami harapni való csak lesz a kamrában.

— Az asszony (*eltűnik, egy pillanat múlva fatálcán hoz sültet, kolbászt, hurkát, szalonnát és kimegy a söntésbe*).

A korcsmáros (*fürgén mozog, nem úgy, mint eddig. Hosszú nyakú üvegben bort hoz, üres flaskókba gyerityát dug és mind odarakja az asztalra. Csupa buzgalom, csupa iparkodás*).

A betyár (*Elsőnek szel kenyeret, húst vág hozzá, falatozik s csak mikor bólint a fejével, akkor nyúl a másik kettő az ételhez*).

4. JELENET.

Előbbiek. Cigány.

(*Szélroham*).

Cigány: (*Lassan, óvatosan kinyitja az ajtót, dideregve nesztelenül surran be rajta hegedűjével, mint az árnyék. Egy darabig szótlanul nézi az evést, aztán megszólal.*) Ha nem zavarom az étvágyukat, — kedves egészségükre kívánom! (*Valamennyien meghökkenve kapják fel a fejüket és szigorúan néznek a cigányra. Kínos csönd, a cigánynak szinte fénylik a foga, amint vigyorog.*)

Betyár (*Megkönnyebbülve*): Te vagy az Füstös?

(Bort tölt magának és iszik; a többiek elnevetik magukat).

Cigány: Csudálkozom nagyon, hogy nem hallottak az uraságok, mert az én szegény gyomrom úgy korog, de úgy korog, hogy meghallani azt egy mértföldről is, — meghallja a siket is, ha van szíve.

Betyár: Kináljátok meg az istenadtát . . .

Cigány: Csókolom a kezitlábát . . . (Odasomfordál az asztalhoz).

Hajzás (kenyeret és húst ad a cigánynak).

Cigány (elvonul a szoba sarkába és ott falatozik).

Betyár (A legátusokhoz fordul): No, ne bámuljanak a szánkba, hanem gyűjjenek ide és üljenek közibénk.

(A két legátus feláll és lassan megfontoltan átmennék az asztalhoz. Az elsőt a vén Betyár maga mellé ülteti, a másikat a két cimbora kapja közre).

Betyár: Lássanak hozzá, ha jól esik, — és nem szégyellik. Nem vagyunk urak, de abból amink van, jut a többi vándornak is, mert ahogy látom, maguk is afféle vándorok.

Első legátus: Valamennyien vándorok vagyunk és egy közös cél felé iparkodunk.

Betyár: Közös cél felé? — Mi az?

Első legátus (Csöndesen): A sírgödör. (Kis szünet).

Cigány (Odasompolyog Hajzásához): Tekintetes szegény legény úr, ha nem vagyok nagyravágyó, szabad instálnom még egy szeletet abból a félkövérből, mielőtt elérkezem — a közös célhoz. Meg egy falat kenyérkét hozzá. És egy kis bort is, mert nagyon zsiros — megárt!

(Hajzás mosolyogva ad neki).

Betyár (*A legátushoz*): Mi a neve?

Első legátus: Nagy János.

Betyár: És mi járatban van?

Első legátus: Legátus vagyok. Nagyvázsonyba megyek, az ottani öreg paphoz.

Betyár: Minek?

Első legátus: Prédikálni. A vasárnapi istentiszteleten én mondom a szent beszédet.

Betyár: Értem. (*Elgondolkozik*).

(*A többiek esznek-isznak, a korcsmáros jön-megy, foglalkozik a vendégeivel, az asszony felbukkan a söntésben, mintha segítene az urának, a cigány miután evett-ivott, most előveszi a hegedűjét és halkán játszik. Mukkany és Hajszás észre sem veszik, hogy dudolni kezdik a cigány nótáját: „Céltalanul fut a fakó — befujta az útát a hó!”*)

Betyár: No diák úr, mire gondolt?

Első legátus (*Felkapja a fejét, kissé zavarba jön, vállat von*).

Betyár: No csak mondja meg, hogy mire gondolt?

Első legátus: Az édes anyámra.

Betyár: Él még?

Első legátus (*Fejével bólint*).

Betyár (*Bort önt*): Hát az édesanyja egészségére (*koccintanak*). — S miért éppen ő rá gondolt?

Első legátus: Amikor ilyen bőséget látok, mindig az jut az eszembe, hogy ő vajjon mit eszik.

Betyár (*Eltolja magától a tányért*).

Mukkany, Hajszás (*Hangosan énekelnek, a cigány mellettük áll és fülükbe húzza a nótát, a*

második legátus köztük ül és figyeli őket, dalolnak:
„Betyár legény fel-felsóhajt . . .“)

Betyár (*Egy pillanatig a dalolókra néz, majd mikor ezek elhallagattak a mellettük ülő legátust figyeli, tölt annak a poharába, koccint vele).*

Betyár: Hát olyan szegények?

Első legátus: A földi javakból bizony alig jutott nekünk.

Betyár: Aztán mennyit kap az eklézsiától egy prédikációért?

Első legátus: Van úgy, hogy ötven krajcárt, néha egy pengő forintot, — néha kettőt is.

Betyár (*Nagyot sodor a bajuszán*): Hát ez édes kevés. A földesúr többet kap egy malacért.

Első legátus (*Vállat von csöndesen*).

Cigány (*Vad lendülettel víg nótába kap*).

Mukkany, Hajzás (*Rikoltozó jókedvvel dalolnak és biztatják a második legátust, hogy tartson velük, szilajon éneklük: „Akár ki az Isten nyila, rabol“ stb.*)

Betyár (*Maga elé néz, föltekint a dalolókra meg a cigányra, egy fejmozdulatára elhal az ének és átül a mulató társaság a másik oldalra, a söntés elé*).

(*Szünet után*) Aztán miket szokott prédikálni?

Első legátus (*Szerényen és mosolyogva*): Mindenfélét. Mindég mást. A milyen az alkalom. Elmondok egy pár sort a Szentírásból, aztán természetesen, amit én gondolok.

Betyár: Nehéz mesterség. Soh'sem tudnám megtanulni. Pedig az élet már sok mindenre megtanított.

Első legátus: Ki mire született, azt csinálja, nem igaz?

Betyár: Lehet azt tudni, hogy ki mire született? S vajjon azt csinálja az ember, amire született? Hát ha csak úgy belekergették abba, amit csinál? No ígyünk rája!

(Koccintanak. Isznak. A dalolók is koccintanak, a nóta megint hangosabb lesz:

„Betyár volt az édes atyám . . .“

Zene fortisszimó).

Korcsmáros *(Friss italt hoz, megkoppantja a gyertyákat, a dalolók elcsöndesednek, a zaj elül, a korcsmáros visszamegy a söntésbe.). (Zene elhallgat.)*

Betyár: Aztán mit prédikál majd Nagyvázsonyban?

Első legátus *(Az első pillanatra meghökken a kérdéstől, feltalálja magát és egy fiatal apostol merészségével mondja):* Az elveszett bárányról és a megtért fiúról.

Betyár *(Nagyot néz; szünet után):* Aztán mit prédikál róla?

Első legátus: Isten igéjét, — úgy, hogy mindenki érthesse. Mindenki épülhessen, mindenki javulhasson rajta.

Betyár: Hát akkor — mondja el itt minekünk azt a prédikációt, mert ahogy itt együtt vagyunk — a cigányt is beleértve . . .

Cigány *(Rögtön abbahagyja a hegedülést.):* Engem is tetszik beleérteni, — kezeit csókolom. *(A dudolás megszűnt ez alatt.)*

Első legátus: Nem tréfál?

Betyár: Ha Isten napja besüthet a csárdába, Isten igéje is megszólalhat benne. *(Ránéz két társára.)* Ezek se vallanak kárát. Mutassa meg, hogy mit tud.

Első legátus: Engedelmével — inkább nem.

Betyár: *(Szigorúan.)* Hallja, ne mondjon nekem ellent. — Álljon ki oda a középre és ne sajnálja tőlünk a szót. — Csakúgy megfizetünk érte, mint akármelyik eklézsia.

Első legátus *(összenéz társával).*

Második legátus *(gyorsan feláll, félreállítja a két betyár segítségével az asztalat, padot tesz eléje, a hallgatók mind leülnek, középen a vén betyár, oldalt két társa, akik az egészszet szokatlan tréfának tekintik.) (A korcsmáros, az asszony a háttérben húzódnak meg, az ablak előtt levő lócán. A cigány a pad végére ül magányosan. A második legátus az első legátus mögé áll kisebb távolban.)*

Első legátus *(Széket tesz maga elé, hogy annak támlája adjon neki támasztékot.):* Az imádságot is mondjam?

Betyár: Először az imádságot — aztán a prédikációt, — ahogy templomban szokta.

Első legátus *(imára kulcsolja kezét, aztán körülnéz, mintha nézne valamit. Vén betyár ránéz, lassan feláll. Lassan mindenki feláll, betyár leveszi kalapját, Hájszás fejéről leüti, míg Mukkany a magáét lekapja.).*

Mind *(A vén betyárt nézik, hozzáigazodnak.). (Mind hajadonfővel vannak.).*

Első legátus: A Mi Segedelmünk —*(habozva, kissé félénken)* Az Atyának, Fiúnak, Szent Lélek Istennek nevében . . .

Betyár *(csöndesen motyogja):* Istennek nevében... *(Rövid szünet.)*

Első legátus: Kihez életünk legfájóbb órájában szorongó szívvel felfohászkodunk, — világosítsa meg és

vezesse a helyes útra a mi tévelygő akaratunkat, — Ő legyen a mi istápunk és a mi segedelmünk, Amen!
(*Rövid szünet.*)

Betyár (*halkan*): Amen!

Mind. (*Legátus intésére leülnek.*)

Első legátus: Felebarátaim az Urban! Lukács evangéliuma tizenötödik rész 4-ik versében olvassuk: „Melyik ember az közületek, akinek, ha száz juha van és egyet azok közül elveszt, nem hagyja ott a kilenven-kilencet a pusztában és nem megy az elveszett juh után, aki messze tévedt a nyájtól és talán akarata ellen került a rossz útra, a vétek ösvényére, a bűnnek posványába . . .

Mind. (*Megdöbbenve néznek a vén betyárra.*)

Betyár (*Maga elé.*): . . . akarata ellen . . .

Első legátus: A jó Pásztor elindul az elveszett juh után, s akinek van füle, meghallja, akinek van szeme meglátja, hogy a jó Pásztorban a szeretet lakik. És azért száll le világ pusztájába, a tévelygő lélek után, mert szereti azt is, aki gyöngé, azt is, aki bűnös . . . Az én szavam csak az ő gyöngé visszhangja, én csak dadogom az ő igéjét, de mégis ő küldött ide engem a Bakonyba, az erdőbe, tiközétek . . . (*Néma csend, a legátus szünetet tart. Kint szélzúgás.*)

Betyár: Mért nem beszél tovább?

Első legátus: Amikor a jó Pásztor megtalálja az elveszett juhót, — örömnép van a mennyekben, — hogy odalenn a földön egy emberi lélek meghallotta és magába zárta az örökélet üzenetét. Olyan ez, mint mikor a nap melege megindítja a tavaszt. Nincs nagyobb tavasz, mint mikor a Szentlélek fényétől és melegétől megmozdul az emberi lélek és fölzeng benne a

legesodálatosabb ige: Krisztus feltámadott! Krisztus feltámadott!

Betyár (*Halkan.*): Én édes Jézusom!

Első legátus: Angyalok hozsannája kíséri ezt a szent örömet . . . Hozsánna! Hozsánna!

Betyár: Hallom! Hallom!

Első legátus: Most mondjuk el az imádságot . . . Miatyánk ki vagy a mennyekben . . . (*Mind állnak.*)

Betyár (*Félig mormolva, félig zokogva.*): Miatyánk, ki vagy . . .

Első legátus: Szenteltesék meg a te neved.

Betyár (*Motyogja, dadogja.*): Szenteltesék meg a . . .

Első legátus: Jöjjön el a te országod . . .

Betyár (*Mint fent.*): Jöjjön el a te országod . . .

Első legátus: Legyen meg a te akaratod . . .

Betyár (*Mint fent.*): Legyen meg a te akaratod . . .

Első legátus: Mert tiéd az ország . . .

Betyár (*Mint fent.*): Tiéd az ország . . .

Első legátus: Hatalom és dicsőség. Most és mind örökké Amen!

Betyár (*Elérzékenyülve.*): mind örökké Amen!

Első legátus (*közelebb lép, kezét áldólag felemeli*): Most pedig megáldalak benneteket az Atyának, Fiúnak, és Szentlélek Istennek nevében! Amen. (*Ezzel ellép a széktől, melyet a második legátus elvesz onnét és helyére állít.*) (*Ez után kivéve az Első legátust és a Betyárt, a többiek mind összebújnak a hátsó zúgban Mukkany és Hájszás szalmacsomót hoznak be és arra feküsznek a kemence körül. Korcsmáros és asszony a söntésbe vonulnak.*)

Betyár (*A legátushoz, ki átment a szín túlsó részére.*) (*Közelebb lép hozzá.*): Köszönöm, amit velem tett . . . úgy érzem, mintha tiszta ruhába öltöztetett volna...

Első legátus: Nem akarna ezután is, mindég ilyen tisztában járni?

Betyár: Hogy érti ezt? Az Uristen letörölheti a lelkemről, ami oda van róva. Mint ahogy a csapláros letörli a rovást a tábláról, ha az adós fizetett. — De a törvény, az emberek nem törlik le . . .

Első legátus: Olyan sok van a rováson?

Betyár: Van elég . . . Rablás, útonállás, fosztogatás! (*Büszkén.*) De csak attól vettem el, akinek bőven volt... A szegényt sohasem bántottam . . . A szűkölködőnek inkább adtam . . . Nem voltam soha komisz ember! . . . Ok nélkül nem bántottam senkit . . . De hát szegény legény lettem, az is maradtam.

Első legátus: De ha így érez, miért lett azzá?

Betyár: Maga jó ember legátus, — aki Isten ígéjével él és nem tudja milyen rossz a világ. (*Leül.*) Apátlan árva voltam, az anyám elvert a háztól, hogy kedvére élhessen egy fiatal legénnyel, — s később akit szerettem . . . a mátkám . . . ! . . . Ej! minek azt elbeszélni. — Volt ahogy volt! Lett, ahogy lett! Volt becsületes nevem és lett belőlem a híres Ordas Jóska!

Első legátus (*Ijedten visszalép.*): Uram, Jézus! (*Második legátus a túl csoportból erre figyel.*)

Betyár: A Bakony, az én hazám, — barátom, oltalmazóm, — a hűséges Bakonyom. Ismernek a fák, szeret az erdő, az öreg erdő s ha meglát a rőt vad, nem szalad előlem, — tudja, hogy testvére vagyok. Kivert állat, akit elűztek a nyájtól, dúvad, — betyár az vagyok! (*Kint szélzúgás.*)

(Lehajtja fejét, majd a többiek felé néz és látja, hogy a másik két betyár már lepihent. Pihenni tart a cigány is, a korcsmáros meg az asszony észrevétlenül eltűntek, a második legátus ott ül a kályha mellett mozdulatlanul és vár.)

Első legátus (*A betyár vállára teszi kezét és halkan mondja.*): Alusznak!

Betyár (*Feláll.*): Köszönöm, hogy jó volt hozzám, . . . hogy megáldott . . . Maga volt az első, aki az életben megáldott . . .

Első legátus: Nem én, — az Isten . . .

Betyár (*Halkan.*): Az Isten. (*Fenn szóval.*) Tegyen velem még egy nagy jót, mondja meg neki, hogy hiszek benne, — akárhogy volt is, akárhogy van is, — hiszek benne.

Első legátus: Ezt Isten mindenkinek a saját szájából akarja hallani . . . Hisz arra való az imádság . . .

Betyár: Hogy háláljam meg? (*Félénken pénzt vesz elő.*) Ha elfogadná ezt a teli erszényt. (*Félszeg mozdulattal kínálja a legátusnak.*)

Első legátus: Nem, nem, csak tegye el. Majd adja oda valami szegénynek . . . Amit én tettem, azt nem kell megfizetni. Nem is lehet megfizetni. (*Hirtelen elhatározással megcsókolja a Betyár barázdás homlokát. Ölekezés.*)

Betyár (*Szünet után.*): Hát akkor — áldja meg a jó Isten — áldja meg a jó Isten . . .

(*Künn puskalövés.*) (*Mind felriadnak, kivéve a vén betyárt, aki maga elé néz.*)

Hajszás, Mukkany: Csendörök! (*Még egy lövés.*)

(*Korcsmáros és az asszony rendetlen öltözetben be-szaladnak.*)

Korcsmáros: Jóska bátyám — Mi baj? (*Harmadik lövés.*)

Betyár: Semmi baj! Három lövés a jel. Mindjárt itt lesz az új csendbiztos a legényeivel. De most már jöhetnek. (*Felveszi szűrét, fokosát.*) Velem lesz az én Istenem. (*Kezet fog a legátussal.*) Az Isten áldja meg. Gyerünk emberek! (*Mind el, kivéve a két legátust, korcsmárost, asszonyt.*)

Korcsmáros (*Lecsavarja a lámpát.*): Feküdjenek le, — hogy az új csendbiztos álomban találja a házat. (*Asszonnyal a söntésen át el.*)

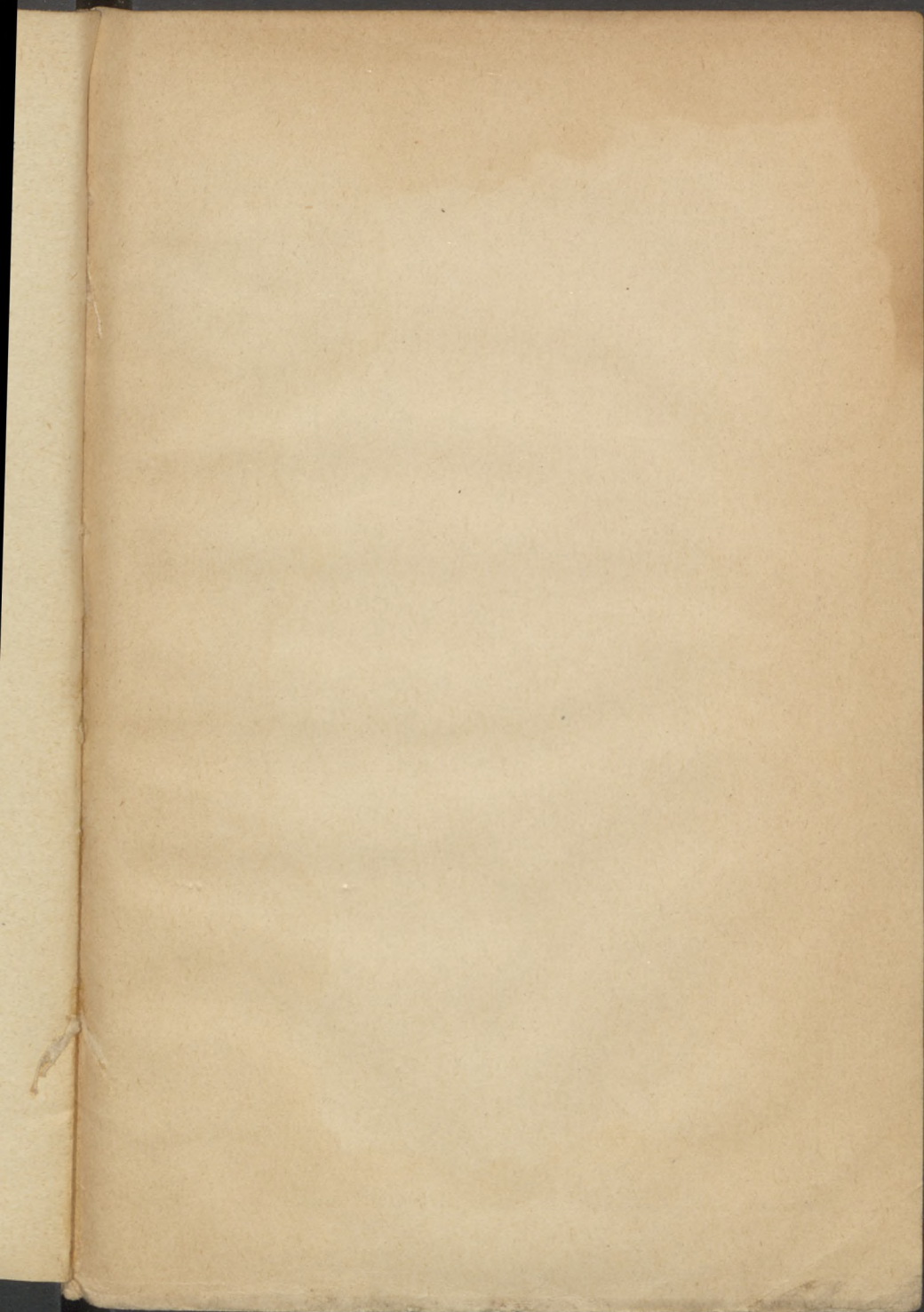
VÉGJELENET.

(*Első és második legátus visszaülnek fekhelyeikre. Kint kutyaugatás.*)

Második legátus: Jönnek! (*Kint fegyvercsörgés.*) Itt vannak!

Első legátus (*Fejét lehajtja.*): Hiába! Az üldözött vadat rejti már a hű Bakony. (*Kis szünet.*)

(*Függöny.*)

A

MŰKEDVELOK SZINHÁZÁNAK

ui sorozatában eddig megjelent:

1.-2. HERCZEG FERENC:

KÉT EMBER A BÁNYÁBAN
VIOLANTE ÉS A BIRÓ :-: PÉTER ÉS PÁL

3.-5. HARSÁNYI ZSOLT:

A NOSZTY-FIU ESETE TÓTH MARIVAL

6. KARINTHY FRIGYES:

NEM TUDOM A NEVÉT
OTT KI BESZÉL? :-: KISÉRLETI MÓDSZER

7.-9. ZÁGON ISTVÁN:

MARIKA

10.-11. SZÉP ERNŐ:

MÁJUS - KÁVÉCSARNOK

15. ZILAHY LAJOS:

A HÁZASSÁGSZÉDELGŐ :-: BIRTOKPOLITIKA

16.-18. FODOR LÁSZLÓ:

Dr. SZABÓ JUCI

19. ZÁGON ISTVÁN:

KÉK ÉS PIROS

20.-22. CSATHÓ KÁLMÁN:

AZ ÚJ ROKON

23.-24. LIPTAI IMRE:

LAKODALOM-HÁZTŰZNÉZŐ

25.-27. HEVESI SÁNDOR:

ELZEVIR

28. FAZEKAS IMRE:

CIRKUSZ

29.-31. LAKATOS LÁSZLÓ:

FEJ VAGY IRÁS

32.-33. VITÉZ MIKLÓS:

TISZTA DOLOG :-: SZENT A BÉKE

34.-36. FÖLDES IMRE:

KURUZZSLÓ

37. FARKAS IMRE:

QUATTROCENTO :-: BRIDGE :-: HÓVAL FÖDÖTT SIROK

Egyes szám ára 80 f, kettős szám ára P 1.50, hármas szám ára P 2

Kapható minden könyvesboltban

*SINGER ÉS WOLFTNER IRODALMI INTÉZET
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KIADÁSA, BUDAPEST*

А. С. КУЗЬМОВ. - ПУБЛИКАЦИИ. - Т. 1. - 1985.